

QURILISH, UY-JOY KOMMUNAL XO‘JALIGI VA
QURILISH MATERIALLARI SANOATI SOHALARIDA
KASBIY MALAKALARNI RIVOJLANTIRISH BO‘YICHA
TARMOQ KENGASHI

KASBIY STANDART

**BINO VA INSHOOTLAR YUZALARINI
QOPLOVCHILAR**

“Bino va inshootlar yuzalarini qoplovchilar” kasbiy standarti 2025-yil 18-dekabrdagi Kasbiy malakalarni rivojlantirish bo’yicha Respublika kengashi majlisining 114-son bayoni bilan tasdiqlangan “Kasbiy standart shakli” hamda Milliy malaka tizimini rivojlantirish instituti direktorining 2025-yil 19-dekabrdagi 55-son buyrug’i bilan tasdiqlangan “Kasbiy standartlarni ishlab chiqish va yangilash metodologiyasi”ga muvofiq, Qurilish, uy-joy kommunal xo’jaligi va qurilish materiallari sanoati sohalarida kasbiy malakalarni rivojlantirish bo’yicha tarmoq kengashi tomonidan ishlab chiqilgan.

KASBIY STANDART

Bino va inshootlar yuzalarini qoplovchilar

Reyestr raqami:

UZ-KS-2026-T1.0-0162

I. Umumiy ma'lumotlar

1. Kasbiy standartning qo'llanilish sohasi: Ushbu kasbiy standart "Tabiiy toshlar bilan qoplovchi (devorlarni)", "Qoplovchi-mozaikachi" va "Qoplovchi-silliqlovchi" kasblari bo'yicha ta'lim dasturlari va baholash vositalarini ishlab chiqish, kasbiy malakalarni mustaqil baholash va sertifikatlash, xodimlarni tanlash, lavozim yo'riqnomalarini tuzish, mehnat funksiyalarini taqsimlash hamda xodimlarning kasbiy rivojlanishini rejalashtirishda qo'llaniladi.

2. Ushbu kasbiy standartda quyidagi asosiy tushunchalar va atamalar qo'llaniladi:

bilim – kasbiy faoliyat doirasidagi vazifalarni bajarish uchun zarur bo'lgan o'zlashtirilgan nazariy va amaliy ma'lumotlar majmui;

DACUM – tajribali mutaxassislar ishtirokida kasbning mehnat funksiyalari, vazifalari va kompetensiyalarini tahlil qilish usuli;

informal ta'lim – kundalik hayot, ish joyi, oila va ijtimoiy muhitda rejalashtirilmagan yoki qisman rejalashtirilgan tarzda egallanadigan ta'lim;

iqtisodiy faoliyat turi – mahsulot ishlab chiqarish yoki xizmat ko'rsatish maqsadida resurslar, mehnat va texnologiyalarni birlashtirishga asoslangan faoliyat;

kasb – muayyan mehnat funksiyalari va vazifalarini bajarish uchun bilim, ko'nikma, malaka va mas'uliyatni talab qiladigan faoliyat turi;

kasb xaritasi – kasb nomi, malaka darajasi, mehnat funksiyalari, mehnat vazifalari va ularga qo'yiladigan talablar to'g'risidagi tizimlashtirilgan ma'lumotlar majmui;

kasbiy standartlar reyestri – tasdiqlangan kasbiy standartlar, qamrab olingan kasblar, tasdiqlash hujjatlari va amal qilish muddatlari haqidagi tizimlashtirilgan ma'lumotlar bazasi;

ko'nikma – mehnat vazifasi doirasidagi harakatlarni belgilangan sifat va xavfsizlik talablariga muvofiq bajarish qobiliyati;

mehnat funksiyasi – kasbiy faoliyat doirasida belgilangan natijaga erishish uchun bajariladigan o'zaro bog'liq mehnat vazifalari majmui;

mehnat vazifasi – mehnat funksiyasi doirasida xodimga yuklatiladigan yakunlangan ish turi;

mehnat harakatlari – mehnat vazifasini bajarish jarayonida muayyan natijaga olib keladigan amaliy harakatlar ketma-ketligi;

norasmiy ta'lim – ta'lim xizmatini ko'rsatuvchi shaxs yoki tashkilot tomonidan maqsadli va rejalashtirilgan, biroq rasmiy ta'lim tizimidan tashqarida tashkil etiladigan ta'lim shakli.

3. Kasbiy standartni ishlab chiqishga asos bo'lgan normativ-huquqiy hujjatlar:

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2024-yil 30-sentabrdagi "O'zbekiston Respublikasi milliy malaka tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-345-son qarori;

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2025-yil 17-iyundagi "O'zbekiston Respublikasi milliy malaka tizimini tartibga solishga qaratilgan ayrim normativ-huquqiy hujjatlarni tasdiqlash to'g'risida"gi 369-son qarori;

O'zMSt 641:2025 "Mashg'ulotlarning milliy klassifikatori" hamda Qurilish, uy-joy kommunal xo'jaligi va qurilish materiallari sanoati sohalarining amaldagi tarmoq malaka ramkasi.

Ushbu kasbiy standartda quyidagi qisqartmalar qo'llaniladi:

TMR – Tarmoq malaka ramkasi;

IFUT 2.1 – Iqtisodiy faoliyat turlari tasniflagichi;

SHHV – shaxsiy himoya vositalari;

TDS – texnik ma'lumotlar varag'i;

XMS – xavfsizlik ma'lumotlari varag'i.

II. Kasbiy standartning pasporti

1.	Kasbiy standartning nomi:	Bino va inshootlar yuzalarini qoplovchilar	
2.	Kasbiy faoliyatning asosiy maqsadi:	Binolar va inshootlarning ichki hamda tashqi yuzalarini tabiiy tosh, plitka, mozaika, sement-polimer, epoksid va poliuretan asosli materiallar bilan loyiha, texnologik hujjatlar va ishlab chiqaruvchi yo'riqnomalariga muvofiq tayyorlash, qoplash, silliqlash va himoyalash orqali qoplamalarning mustahkamligi, xavfsizligi, uzoq muddat xizmat qilishi hamda estetik sifatini ta'minlash.	
3.	IFUT 2.1 bo'yicha seksiya, bo'lim, guruh, sinf va kichik sinf:	F seksiyasi – Qurilish 43 – Ixtisoslashtirilgan qurilish ishlari 43.3 – Pardoqlash qurilish ishlari 43.33 – Pollarni qoplash va devor sirtini qoplash 43.33.0 – Pollarni qoplash va devor sirtini qoplash	
4.	Kasbiy standartning qisqacha mazmuni:	Kasbiy standart tabiiy tosh, plitka va mozaika elementlari, sement-polimer, epoksid hamda poliuretan asosli qoplamalar bilan ishlash jarayonlarini qamrab oladi. Xodim ish joyini xavfsiz tashkil etadi, asos va materiallar holatini baholaydi, qoplama elementlarini belgilaydi, kesadi va o'rnatadi, qorishmalarni tayyorlaydi, yopishtirish va mexanik mahkamlash usullarini qo'llaydi, choklarga ishlov beradi, yuzalarni silliqlaydi va himoyalaydi, materiallar partiyasi hamda bajarilgan ish sifatini nazorat hujjatlarida qayd etadi.	
5.	Qamrab olinadigan kasblar ro'yxati va malaka darajasi:	Kasblar kodi va nomi:	TMR dagi malaka darajasi:
		71120006 — Tabiiy toshlar bilan qoplovchi (devorlarni)	3
		71130006 — Qoplovchi-mozaikachi	3
		71130007 — Qoplovchi-silliqlovchi	3

III. Kasbiy faoliyat turining funksional xaritasi

Kasblar		Mehnat funksiyalari		Mehnat vazifalari	
T/r	Kodi va nomi	Kodi	Nomi	Kodi	Nomi
1	71120006 - Tabiiy toshlar bilan qoplovchi (devorlarni)	A1.3	Tabiiy tosh bilan qoplash ishlariga tayyorgarlik	A1.01.3	Ish o'rnini xavfsiz tashkil etish va shaxsiy himoya vositalaridan foydalanish
				A1.02.3	Qoplanadigan yuzaning holatini baholash va tayyorlash
				A1.03.3	Asbob-uskunalar va qoplama materiallarini qabul qilish, tekshirish va joylashtirish
		A2.3	Tabiiy tosh bilan yuzalarni qoplash	A2.01.3	Yuzani belgilash, tekislash va qoplashga tayyorlash
				A2.02.3	Tabiiy toshlarni saralash va yo'naltiruvchi (mayoq) elementlarni o'rnatish
				A2.03.3	Tabiiy tosh plitalarini yopishtirish va (yoki) mexanik mahkamlash
		A3.3	Qoplamani yakunlash va sifatini nazorat qilish	A3.01.3	Tabiiy tosh qoplamasi choklariga ishlov berish
				A3.02.3	Tabiiy tosh bilan qoplangan yuzaning sifatini nazorat qilish
2	71130006 - Qoplovchi- mozaikachi	B1.3	Plitka va mozaika qoplash ishlariga tayyorgarlik	B1.01.3	Asbob-uskuna, jihoz va materiallarni tanlash
				B1.02.3	Ish o'rnida asbob-uskuna va jihozlardan samarali foydalanish
		B2.3	Mozaika qorishmasini tayyorlash va quyish	B2.01.3	Mozaika qorishmasi tarkibini tanlash
				B2.02.3	Mozaika qorishmasini tayyorlash
				B2.03.3	Mozaika quyish uchun qolip va ajratkichlarni tayyorlash
				B2.04.3	Mozaika qorishmasini quyish, tekislash va zichlash
		B3.3	Murakkab va balandlikdagi qoplama ishlarini bajarish	B3.01.3	Mozaika qorishmasini uzatuvchi qurilmalar bilan xavfsiz ishlash
				B3.02.3	Murakkab shaklli va balandlikdagi yuzalarni qoplash
3	71130007 - Qoplovchi- silliqlovchi	D1.3	Silliqlash va polimer qoplama ishlariga tayyorgarlik	D1.01.3	Yuzani tozalash, mustahkamligi, namligi va tekisligini tekshirish
				D1.02.3	Yoriq, kovak va sath og'ishlarini bartaraf etish
				D1.03.3	Silliqlash mashinasi va chang yutish tizimini ishga tayyorlash
		D2.3	Polimer va sement asosli qoplamalarni yotqizish	D2.01.3	Grunt, asosiy va oraliq qatlamlarni tayyorlash
				D2.02.3	Epoksid, poliuretan va sement asosli qoplamani surtish
		D3.3		D3.01.3	Tayyor qoplamani silliqlash va talab etilgan teksturani hosil qilish

Kasblar		Mehnat funksiyalari		Mehnat vazifalari	
T/r	Kodi va nomi	Kodi	Nomi	Kodi	Nomi
			Qoplamani yakunlash va nazorat qilish	D3.02.3	Yakuniy himoya qatlamini surtish va nazorat qilish

IV. Kasblar xaritasi va mehnat funksiyalari tavsifi

Kasbning nomi:	Tabiiy toshlar bilan qoplovchi (devorlarni)	
Mashg'ulot nomining kodi:	71120	
TMR bo'yicha malaka darajasi:	3	
Malakani baholashga qo'yiladigan talablar	Tavsiya etiladi	
Amaliy tajriba (ish staji)ga qo'yilgan talablar:	Malaka olish uchun ish staji talab etilmaydi. Murakkab fasad, balandlikdagi va mexanik mahkamlash ishlarini mustaqil bajarish uchun kamida 6 oy amaliy tajriba tavsiya etiladi.	
Layoqatiga va shaxsiy kompetensiyalarga qo'yilgan talablar:	Mehnat qonunchiligi asosida ishlash huquqiga ega bo'lish; kasbga doir ishlarni xavfsiz bajarishga monelik qiluvchi tibbiy qarshi ko'rsatmalar mavjud bo'lmasligi; balandlikda ish bajarilganda tegishli tibbiy xulosa va ruxsatga ega bo'lish; mas'uliyat, aniqlik, estetik did, jamoada ishlash, vaqtni boshqarish va muammolarni hal qilish kompetensiyalariga ega bo'lish; chizma va texnologik kartalarni o'qish, raqamli o'lchov vositalaridan foydalanish, mehnat muhofazasi, yong'in xavfsizligi, ishlab chiqarish sanitariyasi va ekologik talablarga rioya qilish.	
Ta'lim darajasiga qo'yilgan talablar:	1)boshlang'ich professional ta'lim 2)o'rta maxsus ta'lim	
Norasmiy va informal ta'lim bilan bog'liqligi:	umumiy o'rta ta'lim + norasmiy (informal) ta'lim yoki amaliy tajriba	
Kasbiy standartlar reyestrda mavjudligi:	-	
Kasbning boshqa mumkin bo'lgan nomlari:	-	
Boshqa kasblar bilan aloqadorligi:	TMR bo'yicha malaka darajasi:	Kasbning nomi:
Mehnat funksiyalarining tavsifi		
Kodi va nomi	Mehnat vazifalari	
A1.3 – Tabiiy tosh bilan qoplash ishlariga tayyorgarlik	A1.01.3 – Ish o'rnini xavfsiz tashkil etish va SHHVdan foydalanish	O'qitish natijalari
		Mehnat harakatlari:
		1. Ish topshirig'i, chizma va texnologik karta bilan tanishish
		2. Ish hududini to'siq va ogohlantiruvchi belgilar bilan ajratish
		3. Yoritish, shamollatish, elektr ta'minoti va xavfsiz kirish yo'llarini tekshirish
		4. Kristall kremniy dioksidi (silika) changi, shovqin, uchuvchi zarrachalar va kimyoviy omillarga mos SHHVni tanlash
		5. Inventar havoza, maydonchali narvon va himoya to'siqlarining sozligini tekshirish

		6. Favqulodda vaziyatlar yo'nalishi, birinchi yordam qutisi va o't o'chirgich joyini aniqlash
		Ko'nikmalar:
		Ish joyidagi xavflarni aniqlay va ularning darajasini baholay olish
		Respirator, ko'zoynak, qo'lqop, quloqchin va maxsus kiyimdan to'g'ri foydalana olish
		Elektr asboblarni himoya o'chirish qurilmasi orqali xavfsiz ulay olish
		Balandlikda xavfsiz harakatlana va saqlagich tizimini qo'llay olish
		Ish hududini ergonomik va xavfsiz tashkil eta olish
		Favqulodda vaziyatda ishni xavfsiz to'xtata olish
		Birinchi yordamning boshlang'ich usullarini qo'llay olish
		Bilimlar:
		Mehnat muhofazasi va xavfni baholash asoslari
		Shaxsiy himoya vositalari turlari, tanlash mezonlari va foydalanish muddati
		Kristall kremniy dioksidi (silika) changi, shovqin va tebranishning salomatlikka ta'siri
		Elektr va yong'in xavfsizligi talablari
		Balandlikda ishlash va inventar havoalardan foydalanish qoidalari
		Favqulodda vaziyatlarda harakat qilish va birinchi yordam qoidalari
	A1.02.3 — Qoplanadigan yuzaning holatini baholash va tayyorlash	Mehnat harakatlari:
		1. Loyiha va qoplama sxemasini o'rganish
		2. Asosning mustahkamligi, tekisligi, vertikaligi va namligini tekshirish
		3. Yuzadagi chang, yog', bo'yoq va zaif qatlamlarni olib tashlash
		4. Yoriq, kovak, tuz ajralishi va namlanish sabablarini aniqlash
		5. Zarur joylarni ta'mirlash qorishmasi bilan tiklash
		6. Asosni tekislash va gruntlash
		7. Hidroizolyatsiya yoki ajratuvchi qatlam zaruratini aniqlash
		8. Sinov yopishtirish orqali asos va yelim mosligini tekshirish
		9. Tayyorlangan yuzani qabul qilish mezonlari bo'yicha tekshirish
		Ko'nikmalar:
		Lazerli nivelir, shoqul, nazorat reykasi va namlik o'lchagichdan foydalana olish
		Asosning ko'tarish qobiliyatini oddiy usullar bilan baholay olish
		Mexanik va changsiz tozalash usullarini qo'llay olish

		Yoriq va kovaklarni mos ta'mirlash materiali bilan bartaraf eta olish
		Grunt va gidroizolyatsiyani bir tekis surta olish
		Yuza holati bo'yicha ish usulini tanlay olish
		Chang yutish va mahalliy shamollatishni tashkil eta olish
		Natijalarni nazorat varag'iga qayd eta olish
		Xavfsiz ish usullarini qo'llay olish
		Bilimlar:
		Beton, g'isht, suvoq va gips asoslarning xususiyatlari
		Asos namligi va haroratining yopishishga ta'siri
		Grunt, gidroizolyatsiya va ta'mirlash qorishmalari turlari
		Yuzani tozalash va tekislash texnologiyalari
		Tuz chiqishi, kapillyar namlik va mog'or sabablari
		Yelim va asosning kimyoviy mosligi
		Sifat nazorati mezonlari va ruxsat etilgan og'ishlar
		Mehnat muhofazasi va ishlab chiqarish sanitariyasi talablari
	A1.03.3 – Asbob-uskunalar va qoplama materiallarini qabul qilish, tekshirish va joylashtirish	Mehnat harakatlari:
		1. Ish hajmi bo'yicha materiallar va asboblar ro'yxatini tuzish
		2. Tabiiy tosh, yelim, ankraj va chok materiallari hujjatlarini tekshirish
		3. Materiallarning markirovkasi, partiyasi va yaroqlilik muddatini tekshirish
		4. Tosh plitalarini yoriq, siniq, rang va qalinlik farqi bo'yicha ko'zdan kechirish
		5. Plitalarni turi, o'lchami, rangi va naqshi bo'yicha saralash
		6. Material miqdorini o'lchash va qabul hujjatlari bilan solishtirish
		7. Kesish, burg'ilash, silliqlash va ko'tarish asboblarini tanlash
		8. Elektr asboblari, disklar va himoya moslamalarini tekshirish
		9. Og'ir plitalarni tashish uchun vakuum ushlagich va ko'tarish moslamalarini tayyorlash
		10. Materiallarni tik yoki yassi holatda xavfsiz saqlash
		11. Qabul va nuqsonlar haqidagi ma'lumotlarni qayd etish
		Ko'nikmalar:
		Materiallarni vizual va o'lchov nazoratidan o'tkaza olish
		Markirovka va muvofiqlik hujjatlarini tekshira olish
		Tosh turiga mos kesuvchi va abraziv disk tanlay olish
		Vakuum ushlagich va ko'tarish moslamalaridan foydalana olish

		Materiallarni shikastlamasdan tashish va joylashtira olish
		Raqamli hisob-kitob vositalari yordamida material sarfini aniqlay olish
		Nuqsonli materiallarni ajratish va dalolatnoma tuzishga tayyorlay olish
		Ombor va ish joyida xavfsiz saqlashni tashkil eta olish
		Bilimlar:
		Tabiiy toshlarning fizik-mexanik va dekorativ xossalari
		Yelim, ankraj, germetik va chok materiallari turlari
		Kesish, burg'ilash va silliqdash asboblari tuzilishi
		Disk va burg'ularni tosh turiga qarab tanlash mezonlari
		Og'ir yuklarni qo'lda va mexanizmlar bilan ko'tarish qoidalar
		Materiallarni tashish va saqlash talablari
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Ish o'rnini, shaxsiy himoya vositalarini, asbob-uskunalarini va materiallarni belgilangan talablar asosida tayyorlash uchun javob beradi.
		2. Asos va material holatini tekshirish natijalariga ko'ra oddiy tashkiliy qarorlarni mustaqil qabul qiladi.
		3. Xavfli holat yoki nosoz uskunada ishni to'xtatib, rahbarga xabar beradi.
		4. Materiallarni qabul qilish va saqlashda aniqlangan nomuvofiqliklarni qayd etadi.
A2.3 – Tabiiy tosh bilan yuzalarni qoplash	A2.01.3 – Yuzani belgilash, tekislash va qoplashga tayyorlash	Mehnat harakatlari:
		1. Qoplama sxemasi va boshlang'ich belgilarni chizmadan ko'chirish
		2. Yuzaning tayyorligini yakuniy tekshirish
		3. Gorizonta, vertikal va nazorat o'qlarini lazer orqali belgilash
		4. Qoplama modulini va chok kengligini hisoblash
		5. Burchak, tutashuv, deformatsion va harakat choklarini belgilash
		6. Yopishtiruvchi yoki sementli qorishmani tayyorlash
		7. Sinov qatorini quruq joylashtirib kesimlarni aniqlash
		8. Mayoq va yo'naltiruvchi elementlarni o'rnatish
		9. Tosh orqa yuzasini tozalash va zarur bo'lsa gruntlash
		10. Yelimni mos tishli shpatel bilan bir tekis surtish
		11. Katta formatli plitalarda ikki tomonlama yelimlashni qo'llash
		12. Plitani joylashtirish, bosish va sathini tekshirish
		13. Ortiqcha qorishmani choklardan olib tashlash
		14. Har bir qatorning geometriyasi va yopishishini nazorat qilish
		Ko'nikmalar:

		Chizma bo'yicha modul va kesimlarni hisoblay olish
		Lazerli nivelir va shnur yordamida belgilay olish
		Yelimni to'g'ri nisbatda aralashtira olish
		Tishli shpatelni plita o'lchamiga mos tanlay olish
		Katta formatli plitalarni xavfsiz ko'tarish va o'rnatish
		Chok masofasini masofa saqlagichlar va tekislash tizimi yordamida saqlay olish
		Tekislik, vertikallik va qatorlarni nazorat qila olish
		Ish jarayonida nuqsonlarni bartaraf eta olish
		Bilimlar:
		Qoplama moduli va choklar joylashuvini hisoblash usullari
		Tabiiy tosh uchun yelimlarning sinflari va qo'llanishi
		Yelimning ochiq vaqti, ishlash vaqti va qotish sharoiti
		Katta formatli plitalarni o'rnatish texnologiyasi
		Deformatsion va harakat choklari vazifasi
		Tishli shpatel va tekislash tizimlari
		Sifat mezonlari va geometrik og'ishlar
		Xavfsiz ko'tarish va ish usullari
		Mehnat harakatlari:
		1. Plitalarni partiya, rang, tekstura va qalinligi bo'yicha saralash
		2. Loyihadagi naqsh va yo'nalishga muvofiq quruq joylashtirish
		3. Nuqsonli va mos kelmaydigan plitalarni ajratish
		4. Boshlang'ich sath va qoplama tekisligini belgilash
		5. Burchak va tayanch nuqtalarda mayoq plitalarni o'rnatish
		6. Mayoqlarni lazerli nivelir va nazorat reykasi bilan tekshirish
		7. Yo'naltiruvchi ip yoki profilni tarang o'rnatish
		8. Kesiladigan plitalarni aniq belgilash
		9. Toshni nam yoki chang yutishli usulda kesish
		10. Burchak, teshik va qirralarga ishlov berish
		11. Mayoqlar orasidagi masofani texnologiyaga mos saqlash
		12. Ish joyidagi chiqindilarni saralash va olib chiqish
		Ko'nikmalar:
		Toshning rang va teksturasini uyg'unlashtira olish
		Quruq joylashtirish orqali naqshni rejalashtira olish
		Lazerli nivelir, nazorat reykasi va shoquldand foydalana olish
		Mayoq plitalarni aniq o'rnatish
		Nam kesish va chang yutish uskunalarini qo'llay olish
		Qirra va burchaklarni shikastlamasdan ishlov bera olish

		Plita chiqindisini kamaytiruvchi kesish xaritasini tuza olish
		Qoplama geometriyasini uzluksiz nazorat qila olish
		Xavfli zonani belgilash va boshqalarni ogohlantira olish
		Chiqindilarni turi bo'yicha saralay olish
		Bilimlar:
		Tabiiy toshdagi rang va tekstura farqlari
		Plitalarni saralash va quruq joylashtirish usullari
		Mayoq va yo'naltiruvchilarni o'rnatish texnologiyasi
		Nam kesish va changsiz ishlov berish tamoyillari
		Tosh qirralarini silliqlash va faza ochish usullari
		Kesish xaritasi va material tejamkorligi
		Qoplama geometriyasini nazorat qilish usullari
		Kristall kremniy dioksidi (silika) changidan himoyalash talablari
		Mehnat va yong'in xavfsizligi qoidalari
	A2.03.3 – Tabiiy tosh plitalarini yopishtirish va (yoki) mexanik mahkamlash	Mehnat harakatlari:
		1. Loyiha va texnologik kartaga muvofiq ish ketma-ketligini belgilash
		2. Tosh plitalarini o'lcham bo'yicha kesish, teshish va qirralariga ishlov berish
		3. Yopishtiruvchi tarkibni ishlab chiqaruvchi ko'rsatmasi bo'yicha tayyorlash
		4. Yelimni asos va plita orqa yuzasiga talab etilgan qalinlikda surtish
		5. Plitalarni belgilangan naqsh va chok bilan joylashtirish
		6. Katta va og'ir plitalarni mexanik ankrajlar bilan qo'shimcha mahkamlash
		7. Ankraj, klyammer va profillarni loyiha bo'yicha o'rnatish
		8. Burchak, karniz, sokol va tutashuv elementlarini o'rnatish
		9. Qoplama tekisligi, vertikaligi va choklarini nazorat qilish
		10. O'rnatilgan qoplamani qotish davrida mexanik ta'sirdan himoyalash
		Ko'nikmalar:
		Tabiiy toshni aniq kesish, burg'ilash va qirrasiga ishlov bera olish
		Yopishtirish va mexanik mahkamlash usullarini uyg'un qo'llay olish
		Ankraj va profillarni chizma bo'yicha o'rnatish
		Og'ir plitalarni vakuum moslamalari bilan xavfsiz ko'tara olish

		Katta formatli plitalarda to'liq yelim qoplamasini ta'minlay olish
		Burchak va murakkab detallarni moslashtira olish
		Lazer vositalari bilan geometriyani nazorat qila olish
		Tosh yuzasini ifloslanish va shikastdan himoyalay olish
		Nuqsonlarni o'z vaqtida aniqlay va tuzata olish
		Resurslardan tejamkor foydalana olish
		Balandlikda xavfsiz ishlay olish
		Bilimlar:
		Yopishtiriladigan va ventilyatsiyali fasad tizimlari asoslari
		Tabiiy tosh uchun ankraj, klyammer va profillar
		Yelim qoplamasining zarur darajasi va nazorat usullari
		Katta formatli va og'ir plitalarni o'rnatish texnologiyasi
		Issiqlik kengayishi va deformatsion choklar
		Fasadlarda shamol va namlik ta'siri
		Burchak va tutashuv elementlari yechimlari
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Qoplama sxemasi, kesish va o'rnatish aniqligi uchun javob beradi.
		2. Yelimlash va mexanik mahkamlash ishlarini texnologik karta doirasida mustaqil bajaradi.
		3. Konstruktiv yoki loyiha o'zgarishi talab etilganda ishni davom ettirmasdan rahbar bilan kelishadi.
A3.3 – Qoplamani yakunlash va sifatini nazorat qilish	A3.01.3 – Tabiiy tosh qoplamasi choklariga ishlov berish	Mehnat harakatlari:
		1. Yelim qotganini va choklar ishlovga tayyorligini tekshirish
		2. Choklarni ortiqcha yelim, chang va bo'sh zarrachalardan tozalash
		3. Tosh turiga mos fuga, germetik yoki sementli qorishmani tanlash
		4. Chok materialini ko'rsatmaga muvofiq tayyorlash
		5. Sinov maydonida rang va tosh bilan mosligini tekshirish
		6. Choklarni bir xil chuqurlik va zichlikda to'ldirish
		7. Deformatsion choklarga elastik germetik surtish
		8. Chok yuzasini shakllantirish va tekislash
		9. Ortiqcha materialni toshni dog'latmasdan olib tashlash
		10. Qoplamani mos pHli vosita bilan tozalash
		11. Zarur bo'lsa impregnatsiya yoki himoya vositasini surtish
		12. Burchak va tutashuv choklarini tekshirish
		13. Nuqsonli choklarni qayta ishlash
		14. Yakuniy sirtini tozalash va himoyalash
		Ko'nikmalar:
		Chok materialini tosh turiga mos tanlay olish

		Rang namunasini tayyorlay va baholay olish
		Fuga va germetikni bir tekis qo'llay olish
		Deformatsion chokni to'g'ri shakllantira olish
		Tosh yuzasini tirnamasdan va dog'latmasdan tozalay olish
		Impregnatsiya vositasini me'yorida surta olish
		Chok kengligi va chuqurligini nazorat qila olish
		Kimyoviy vositalar bilan xavfsiz ishlay olish
		Nuqsonli chokni olib tashlash va qayta tiklay olish
		Yakuniy estetik ko'rinishni ta'minlay olish
		Ish sharoiti harorati va namligini hisobga ola olish
		Asboblarni tozalash va saqlay olish
		Bilimlar:
		Fuga, sementli qorishma va elastik germetik turlari
		Tabiiy toshning kislota va ishqorlarga sezgirligi
		Chok materialining rang va qotish xususiyatlari
		Deformatsion choklarning konstruktiv vazifasi
		Singdiruvchi himoya vositalari (impregnatsiyalar) ning turlari va qo'llanish xususiyatlari
		Tosh yuzasini xavfsiz tozalash usullari
		Chok nuqsonlari, ularning sabablari va bartaraf etish usullari
		Harorat va namlikning qotishga ta'siri
		Sirt sifatiga qo'yiladigan talablar
		Shaxsiy himoya vositalarining turlari va ulardan foydalanish qoidalari
		Chiqindilarni xavfsiz yig'ish va saralash qoidalari
		Mehnat va yong'in xavfsizligi talablari
	A3.02.3 – Tabiiy tosh bilan qoplangan yuzaning sifatini nazorat qilish	Mehnat harakatlari:
		1. Qoplamani loyiha va nazorat mezonlari bo'yicha ko'zdan kechirish
		2. Tekislik, vertikallik va gorizontallikni o'lchash
		3. Chok kengligi, to'g'riligi va to'ldirilishini tekshirish
		4. Plitalarning yopishishi va bo'shliq mavjudligini oddiy usulda tekshirish
		5. Burchak, qirra, ankraj va tutashuvlarni nazorat qilish
		6. Dog', yoriq, siniq, tuz chiqishi va rang farqlarini aniqlash
		7. Natijalarni qabul-nazorat varag'iga qayd etish
		Ko'nikmalar:
		Lazerli nivelir, nazorat reykasi, o'lchov va boshqa nazorat vositalaridan foydalana olish
		Qoplama nuqsonlarini tasniflay olish

		Ruxsat etilgan og'ishlarni loyiha talablari bilan solishtira olish Yopishishdagi bo'shliqni aniqlay olish Nuqson sababini tahlil qilish va tuzatish usulini tanlay olish Nazorat natijalarini hujjatlashtira olish Tayyor yuzani buyurtmachiga topshirishga tayyorlay olish Bilimlar: Tabiiy tosh qoplamasining sifat mezonlari Tekislik va vertikallikni nazorat qilish usullari Choklar va deformatsion birikmalarga qo'yiladigan talablar Qoplama nuqsonlari, sabablari va oqibatlari Yopishish va mexanik mahkamlashni baholash asoslari Tuz chiqishi va namlik dog'lari sabablari Nazorat-o'lchov vositalari
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Choklar, yakuniy tozalash va himoya ishlari sifatiga javob beradi. 2. Nazorat-o'lchov vositalari bilan ish natijasini mustaqil tekshiradi. 3. Oddiy nuqsonlarni texnologiya talablariga muvofiq bartaraf etadi. 4. Tayyor qoplamani shikastlanish va ifloslanishdan himoyalaydi. 5. Material va energiyadan tejamkor foydalanadi, chiqindilarni saralaydi. 6. Ish natijalarini nazorat varag'ida qayd etadi. 7. Bajarilgan ishning loyiha va xavfsizlik talablariga mosligi uchun shaxsiy javobgarlikni o'z zimmasiga oladi.
Texnik va/yoki texnologik talab		Tabiiy tosh qoplamasi loyiha, texnologik karta va material ishlab chiqaruvchining texnik ma'lumotlar varag'i talablariga muvofiq bajariladi. Asos mustahkam, toza, quruq va ruxsat etilgan geometrik og'ishlar doirasida bo'lishi; yelim, mexanik ankraj va chok materiallari tosh turi, plita o'lchami hamda ekspluatatsiya sharoitiga mos tanlanishi lozim. Katta formatli va og'ir plitalarda to'liq yelim qoplamasi va loyiha bo'yicha zarur mexanik mahkamlash ta'minlanadi. Kesishda nam usul yoki samarali mahalliy chang yutish tizimi qo'llanadi. Tayyor yuzada bo'shashish, yoriq, siniq, dog' va xavfli qirralar bo'lmasligi, choklar hamda deformatsion birikmalar loyiha talablariga mos bo'lishi, ishlatilgan materiallar partiyasi nazorat hujjatlarida qayd etilishi shart.

Kasbning nomi:	Qoplovchi-mozaikachi	
Mashg'ulot nomining kodi:	71130	
TMR bo'yicha malaka darajasi:	3	
Malakani baholashga qo'yiladigan talablar	Tavsiya etiladi	
Amaliy tajriba (ish staji)ga qo'yilgan talablar:	Malaka olish uchun ish staji talab etilmaydi. Murakkab naqshli, egri shaklli va balandlikdagi qoplama ishlarini mustaqil bajarish uchun kamida 6 oy amaliy tajriba tavsiya etiladi.	
Layoqatiga va shaxsiy kompetensiyalarga qo'yilgan talablar:	Mehnat qonunchiligi asosida ishlash huquqiga ega bo'lish; kasbga doir ishlarni xavfsiz bajarishga monelik qiluvchi tibbiy qarshi ko'rsatmalar mavjud bo'lmasligi; balandlikda ish bajarilganda tegishli tibbiy xulosa va ruxsatga ega bo'lish; mas'uliyat, aniqlik, estetik did, jamoada ishlash, vaqtni boshqarish va muammolarni hal qilish kompetensiyalariga ega bo'lish; chizma va texnologik kartalarni o'qish, raqamli o'lchov vositalaridan foydalanish, mehnat muhofazasi, yong'in xavfsizligi, ishlab chiqarish sanitariyasi va ekologik talablarga rioya qilish.	
Ta'lim darajasiga qo'yilgan talablar:	1)boshlang'ich professional ta'lim 2)o'rta maxsus ta'lim	
Norasmiy va informal ta'lim bilan bog'liqligi:	umumiy o'rta ta'lim + norasmiy (informal) ta'lim yoki amaliy tajriba	
Kasbiy standartlar reyestrda mavjudligi:	-	
Kasbning boshqa mumkin bo'lgan nomlari:	-	
Boshqa kasblar bilan aloqadorligi:	TMR bo'yicha malaka darajasi:	Kasbning nomi:
Mehnat funksiyalarining tavsifi		
Kodi va nomi	Mehnat vazifalari	
B1.3 – Plitka va mozaika qoplash ishlariga tayyorgarlik	B1.01.3 – Asbob-uskuna, jihoz va materiallarni tanlash	O'qitish natijalari
		Mehnat harakatlari:
		1. Ish chizmasi, naqsh va texnologik kartani o'rganish
		2. Qoplama turi va asos holatiga mos asbob-uskunalarni aniqlash
		3. Plitka keskich, nam kesish stanogi va burg'ilash uskunasi tanlash
		4. Lazerli nivelir, namlik o'lchagich va nazorat vositalarini tayyorlash
		5. Yelim, grunt, gidroizolyatsiya va fuga materiallarini tanlash
		6. Materiallarning partiyasi, rangi, toni, kalibri va yaroqlilik muddatini tekshirish
		7. Elektr asboblari va himoya moslamalarining sozligini tekshirish

		8. Chang yutish va mahalliy shamollatish vositalarini tayyorlash
		9. Asboblarni xavfsiz va ergonomik joylashtirish
		10. Material sarfi va kesish xaritasini hisoblash
		11. SHHVni aniqlangan xavf omillariga mos tanlash
		Ko'nikmalar:
		Chizma va naqsh sxemasini o'qiy olish
		Qoplama turiga mos asbob va material tanlay olish
		Plitka kalibri va rang partiyasini tekshira olish
		Elektr asboblarning texnik holatini baholay olish
		Raqamli va lazerli o'lchash vositalaridan foydalana olish
		Material sarfini hisoblay olish
		Kesish xaritasini tuza olish
		Ish joyini ergonomik tashkil eta olish
		Shaxsiy himoya vositalaridan to'g'ri foydalana olish
		Bilimlar:
		Keramika, gres, shisha va tabiiy tosh mozaika turlari
		Yelim, grunt, gidroizolyatsiya va fuga materiallari
		Plitka kesish va burg'ilash uskunolari
		O'lchov va nazorat vositalari
		Materiallarning kalibr, ton va partiya tushunchalari
		Yopishtiruvchi material tanlash mezonlari
		Mehnat, elektr va yong'in xavfsizligi talablari
	B1.02.3 – Ish o'rnida asbob-uskuna va jihozlardan samarali foydalanish	Mehnat harakatlari:
		1. Ish maydonini tozalash va xavfsiz zonalarga ajratish
		2. Asosning mustahkamligi, namligi va tekisligini o'lchash
		3. Nuqsonli joylarni belgilash va ta'mirlash
		4. Yuzani mexanik tozalash va changsizlantirish
		5. Grunt va zarur gidroizolyatsiya qatlamini surtish
		6. Belgilash o'qlari va boshlang'ich chiziqlarni tushirish
		7. Plitka va mozaika elementlarini quruq joylashtirish
		8. Kesish va teshish ishlarini xavfsiz bajarish
		9. Yelimni aralashtirish va ishga tayyorlash
		10. Asbob-uskunalarni ishlab chiqaruvchi yo'riqnomasiga muvofiq ishlatish
		11. Ish yakunida uskunalarni tozalash va saqlash
		Ko'nikmalar:
		Asos namligi va tekisligini o'lchay olish
		Yoriq va sath og'ishlarini bartaraf eta olish
		Nam kesish va chang yutish texnologiyasini qo'llay olish
		Plitkani aniq kesib, kerakli teshiklarni ocha olish
		Yelimni belgilangan nisbatda aralashtira olish
		Belgilash va quruq joylashtirishni bajara olish
		Elektr va mexanik jihozlardan xavfsiz foydalana olish
		Uskunadagi oddiy nosozliklarni aniqlay olish
		Material va asboblardan tejamkor foydalana olish
		Ish joyida tozalikni saqlay olish

		Nazorat natijalarini qayd eta olish
		SHHVdan to'g'ri foydalana olish
		Favqulodda vaziyatda xavfsiz harakat qila olish
		Bilimlar:
		Asoslarni tayyorlash usullari
		Namlik va tekislikni nazorat qilish usullari
		Plitka va mozaika kesish texnologiyasi
		Yelimni aralashtirish va qo'llash qoidalari
		Gidroizolyatsiya tizimlari
		Elektr asboblarning himoya qurilmalari
		Chang va shovqindan himoyalash talablari
		Asbob-uskunalarga texnik xizmat asoslari
		Ishlab chiqarish sanitariyasi talablari
		Mehnat va yong'in xavfsizligi talablari
B2.3 – Mozaika qorishmasini tayyorlash va quyish	B2.01.3 – Mozaika qorishmasi tarkibini tanlash	Mehnat harakatlari:
		1. Loyiha talabi va ekspluatatsiya sharoitini aniqlash
		2. Asos turi va loyihaviy qatlam qalinligini aniqlash
		3. Bog'lovchi, to'ldiruvchi, pigment va qo'shimchalarni tanlash
		4. Materiallarning muvofiqlik hujjatlari va yaroqliligini tekshirish
		5. Fraksiya va rang tarkibini namuna asosida belgilash
		6. Suv-bog'lovchi nisbatini hisoblash
		7. Plastifikator va polimer qo'shimchalar miqdorini aniqlash
		8. Sinov qorishmasini tayyorlash
		9. Qorishmaning yoyiluvchanligi va rangini baholash
		10. Tasdiqlangan retsepturani qayd etish
		Ko'nikmalar:
		Qorishma komponentlarini xossalari bo'yicha tanlay olish
		Retsepturani massa yoki hajm bo'yicha hisoblay olish
		Fraksiya tarkibini uyg'unlashtira olish
		Pigment miqdorini aniq o'lchay olish
		Sinov qorishmasini tayyorlay olish
		Qorishma konsistensiyasini baholay olish
		Harorat va namlikni hisobga ola olish
		Retsepturani hujjatlashtira olish
		Materiallar mosligini tekshira olish
		Bilimlar:
		Mozaika va terrazzo qorishmalari turlari
		Sement, polimer bog'lovchi va to'ldiruvchilar xossalari
		Marmar, granit va boshqa mineral chaqalar fraksiyasi
		Pigment va kimyoviy qo'shimchalar
		Suv-bog'lovchi nisbati
		Qorishmaning yoyiluvchanligi va qotishi
		Retseptura va sinov namunasini baholash mezonlari

		Ishlab chiqarish sanitariyasi va mehnat xavfsizligi talablari
	B2.02.3 – Mozaika qorishmasini tayyorlash	Mehnat harakatlari:
		1. Materiallarni retseptura bo'yicha tortish va dozalash
		2. Quruq komponentlarni bir xil rangga kelguncha aralashtirish
		3. Suv yoki suyuq bog'lovchini bosqichma-bosqich qo'shish
		4. Mexanik aralashtirgichni xavfsiz ishga tushirish
		5. Qorishmani bir xil konsistensiyaga kelguncha aralashtirish
		6. Yoyiluvchanlik, rang va bir xillikni tekshirish
		7. Tayyor qorishmani ishlash vaqti doirasida uzatish
		8. Aralashtirgich va idishlarni qotishdan oldin tozalash
		Ko'nikmalar:
		Materiallarni aniq dozalay olish
		Qo'l va mexanik aralashtirish uskunalaridan foydalana olish
		Aralashtirish vaqtini va tezligini boshqara olish
		Qorishma konsistensiyasini baholay olish
		Rangning bir xilligini ta'minlay olish
		Qorishmani ish joyiga xavfsiz yetkaza olish
		Uskunalarini tozalash va saqlay olish
		Bilimlar:
		Qorishma tayyorlash ketma-ketligi
		Dozalash aniqligi va retseptura
		Aralashtirish uskunalarini tuzilishi
		Qorishmaning ishlash vaqti
		Haroratning qotishga ta'siri
		Materiallarni saqlash talablari
		Mehnat va elektr xavfsizligi talablari
	B2.03.3 – Mozaika quyish uchun qolip va ajratgichlarni tayyorlash	Mehnat harakatlari:
		1. Ish chizmasi va naqsh sxemasini o'rganish
		2. Qolip, ajratgich va deformatsion choklar joyini belgilash
		3. Qolip materialini qoplama qalinligiga mos tanlash
		4. Qolip elementlarini kesish va yig'ish
		5. Qoliplarni asosga mustahkam mahkamlash
		6. Tekislik, balandlik va geometrik o'lchamlarni tekshirish
		7. Ajratgich profillarni naqsh bo'yicha o'rnatish
		8. Qolip ichini tozalash va ajratuvchi vosita surtish
		9. Quyishdan oldingi yakuniy nazoratni bajarish
		Ko'nikmalar:
		Chizma va naqsh sxemasini o'qiy olish
		Qolip va ajratgichlarni aniq o'lchay olish
		Yog'och, metall va polimer profillarni aniq kesa olish
		Qolipni tekis va mustahkam o'rnatish

		Lazerli nivelir bilan balandlikni nazorat qila olish Deformatsion choklarni to'g'ri joylashtira olish Mahkamlash vositalaridan foydalana olish Nuqsonlarni quyishdan oldin bartaraf eta olish Bilimlar: Qolip va ajratgich profillar turlari Mozaika qatlamining konstruktiv tuzilishi Deformatsion va qisqarish choklari Qolip materiallari xususiyatlari Geometrik aniqlik talablari Mahkamlash usullari Ajratuvchi vositalar Mehnat va elektr xavfsizligi talablari
	B2.04.3 – Mozaika qorishmasini quyish, tekislash va zichlash	Mehnat harakatlari: 1. Asos va qolipning tayyorligini tekshirish 2. Qorishmani qolipga ketma-ket va uzluksiz quyish 3. Aralashmani qatlam bo'yicha bir tekis taqsimlash 4. Qo'l yoki mexanik usulda zichlash 5. Havo pufaklari va segregatsiyani oldini olish 6. Yuzani reja balandligida tekislash 7. Qotish davrida namlik va haroratni nazorat qilish 8. Yuzani erta mexanik ta'sirdan himoyalash Ko'nikmalar: Qorishmani uzluksiz va bir tekis quya olish Vibrator va zichlagichdan me'yorida foydalana olish Segregatsiya belgilarini aniqlay olish Yuzani reyka va silliqlagich bilan tekislay olish Qatlam qalinligini nazorat qila olish Qotish sharoitini ta'minlay olish Nuqsonlarni dastlabki bosqichda bartaraf eta olish Bilimlar: Mozaika qorishmasini quyish texnologiyasi Zichlash usullari va uskunalari Segregatsiya va havo bo'shlig'i sabablari Qatlam qalinligi talablari Qotish va parvarishlash rejimi Vibratorning ishlash prinsipi Sifat nazorati usullari Mehnat xavfsizligi talablari
B3.3 – Murakkab va balandlikdagi qoplama ishlarini bajarish	B3.01.3 – Mozaika qorishmasini uzatuvchi qurilmalar bilan xavfsiz ishlash	Mehnat harakatlari: 1. Nasos, shlang, ulanish va elektr qismlarini ko'zdan kechirish 2. Qurilmani yerga ulash va himoya o'chirish vositasini tekshirish 3. Shlang yo'nalishini bukilish va ezilishsiz joylashtirish 4. Qorishma konsistensiyasini uzatishga mos tekshirish 5. Qurilmani ishlab chiqaruvchi tartibida ishga tushirish 6. Bosim va uzatish tezligini nazorat qilish

		7. Shlang chiqish uchini xavfsiz boshqarish
		8. Tiqilib qolishda bosimni to'liq tushirgandan keyin tozalash
		9. Ish tugagach tizimni yuvish va xavfsiz o'chirish
		Ko'nikmalar:
		Nasos va shlanglarni to'g'ri ulay olish
		Bosim ostidagi uskunani xavfsiz boshqara olish
		Uzatish tezligini ish jarayoniga mos sozlay olish
		Tiqilib qolish belgilarini aniqlay olish
		Bosimni xavfsiz tushira olish
		Elektr xavfsizligi choralari qo'llay olish
		Uskunani yuvish va saqlay olish
		Favqulodda vaziyatda tezkor to'xtata olish
		Bilimlar:
		Qorishma nasosining tuzilishi va ishlash prinsipi
		Bosim ostidagi shlanglar xavfi
		Qorishma konsistensiyasining uzatishga ta'siri
		Elektr himoyasi va yerga ulash talablari
		Tiqilib qolish sabablari
		Uskunani yuvish va unga texnik xizmat ko'rsatish qoidalari
		Shaxsiy himoya vositalaridan foydalanish qoidalari
		Birinchi yordam asoslari
	B3.02.3 – Murakkab shaklli va balandlikdagi yuzalarni qoplash	Mehnat harakatlari:
		1. Murakkab yuza va naqsh chizmasini tahlil qilish
		2. Egri, qiya va balandlikdagi yuzani o'lchash va shablon olish
		3. Boshlang'ich o'qlar, mayoq va yo'naltiruvchilarni o'rnatish
		4. Plitka va mozaikani shablon bo'yicha kesish va teshish
		5. Ichki va tashqi burchaklarni aniq moslashtirish
		6. Shift va qiya yuzalarda tushib ketishga qarshi mahkamlashni qo'llash
		7. Naqshli va dekorativ kompozitsiyani quruq terib tekshirish
		8. Yelimni mos usulda surtish va elementlarni o'rnatish
		9. Balandlikda inventar havoza yoki ish maydonchasidan foydalanish
		10. Choklarni to'ldirish, yuzani tozalash va himoyalash
		11. Yakuniy geometriya va naqsh sifatini nazorat qilish
		Ko'nikmalar:
		Murakkab chizma va naqshlarni o'qiy olish
		Shablon va raqamli o'lchovlar asosida aniq kesa olish
		Egri va qiya yuzalarni aniq belgilay olish
		Shift va balandlikda xavfsiz qoplay olish
		Katta formatli plitalarni tekislash tizimi bilan o'rnatish

		Ichki va tashqi burchaklarni bajara olish
		Dekorativ kompozitsiyani uyg'unlashtira olish
		Yelim qoplamasi va element yopishishini nazorat qila olish
		Choklarni bir xil va estetik bajara olish
		Inventar havoza va ish maydonchasidan xavfsiz foydalana olish
		Ishni resurs tejamkor tashkil eta olish
		Nuqsonlarni bartaraf eta olish
		Sifatni hujjatlashtira olish
		Bilimlar:
		Murakkab va egri yuzalarni qoplash texnologiyasi
		Naqsh, modul va shablon tuzish asoslari
		Shift qoplamalarini mahkamlash talablari
		Katta formatli plitalarni oʻrnatish texnologiyasi
		Yelim va mahkamlash tizimlari
		Inventar havoza va balandlikdagi ish qoidalari
		Nam va tashqi muhit sharoitlari uchun material tanlash mezonlari
		Deformatsion choklarning turlari va vazifasi
		Chok va germetik materiallari
		Sifat nazorati mezonlari
	Masʼuliyat va mustaqillik:	1. Ish topshirigʻi va vaqt grafigi doirasida ishni mustaqil rejalashtiradi.
		2. Asos, material, asbob va jihozlarning ishga yaroqliligini tekshiradi.
		3. Qorishma retsepturasi va dozalash aniqligi uchun javob beradi.
		4. Qoplama geometriyasi, naqsh va chok sifatini taʼminlaydi.
		5. Murakkab yuzalarda ish usulini texnologik karta doirasida tanlaydi.
		6. Balandlikda inventar havoza va qulashdan himoya vositalaridan foydalanadi.
		7. Bosim ostidagi va elektr jihozlari bilan xavfsiz ishlaydi.
		8. Oddiy nuqsonlarni mustaqil bartaraf etadi.
		9. Loyiha yechimini oʻzgartirish zarur boʻlsa rahbarga murojaat qiladi.
		10. Material va energiyani tejamkor sarflaydi, chiqindilarni saralaydi.
		11. Ish joyi tozaligi, boshqalarning xavfsizligi va yakuniy natija uchun javob beradi.
		Texnik va/yoki texnologik talab

	gidroizolyatsiya, chok to'ldirgich va mozaika qorishmasi belgilangan nisbat hamda ishlatish muddati doirasida tayyorlanishi lozim. Qoplama gorizontal va vertikal o'qlar, modul, naqsh va chok kengligiga muvofiq o'rnatiladi. Murakkab va balandlikdagi ishlarda inventar havoza, ish maydonchasi va qulashdan himoya vositalari qo'llanadi. Tayyor yuzada bo'shliq, ko'chish, yoriq, keskin sath farqi va ifloslanish bo'lmasligi, material partiyasi hamda nazorat natijalari qayd etilishi shart.
--	---

Kasbning nomi:	Qoplovchi-silliqlovchi	
Mashg'ulot nomining kodi:	71130	
TMR bo'yicha malaka darajasi:	3	
Malakani baholashga qo'yiladigan talablar	Tavsiya etiladi	
Amaliy tajriba (ish staji)ga qo'yilgan talablar:	Malaka olish uchun ish staji talab etilmaydi. Sanoat polimer qoplamalari, katta maydonli silliqlovchi va maxsus kimyoviy materiallar bilan mustaqil ishlash uchun kamida 6 oy amaliy tajriba tavsiya etiladi.	
Layoqatiga va shaxsiy kompetensiyalarga qo'yilgan talablar:	Mehnat qonunchiligi asosida ishlash huquqiga ega bo'lish; kasbga doir ishlarni xavfsiz bajarishga monelik qiluvchi tibbiy qarshi ko'rsatmalar mavjud bo'lmavligi; balandlikda ish bajarilganda tegishli tibbiy xulosa va ruxsatga ega bo'lish; mas'uliyat, aniqlik, estetik did, jamoada ishlash, vaqtni boshqarish va muammolarni hal qilish kompetensiyalariga ega bo'lish; chizma va texnologik kartalarni o'qish, raqamli o'lchov vositalaridan foydalanish, mehnat muhofazasi, yong'in xavfsizligi, ishlab chiqarish sanitariyasi va ekologik talablarga rioya qilish.	
Ta'lim darajasiga qo'yilgan talablar:	1)boshlang'ich professional ta'lim 2)o'rta maxsus ta'lim	
Norasmiy va informal ta'lim bilan bog'liqligi:	umumiy o'rta ta'lim + norasmiy (informal) ta'lim yoki amaliy tajriba	
Kasbiy standartlar reyestrda mavjudligi:	-	
Kasbning boshqa mumkin bo'lgan nomlari:	-	
Boshqa kasblar bilan aloqadorligi:	TMR bo'yicha malaka darajasi:	Kasbning nomi:
	3	Pol qoplamalari ustasi (brigadir)
	3	Binolarni pardozlovchi
	3	Qurilish texnologisi
Mehnat funksiyalarining tavsifi		
Kodi va nomi	Mehnat vazifalari	
D1.3 – Silliqlovchi va polimer qoplama ishlariga tayyorgarlik	D1.01.3 – Yuzani tozalash, mustahkamligi, namligi va tekisligini tekshirish	O'qitish natijalari
		Mehnat harakatlari:
		1. Ish topshirig'i va qoplama tizimi talablarini o'rganish
		2. Yuzani chang, yog', bo'yoq va zaif qatlamlardan tozalash
		3. Asosning mustahkamligi va yopishishga yaroqliligini baholash
		4. Namlikni elektron o'lchagich yoki sinov usuli bilan tekshirish
		5. Tekislik va nishabni lazerli nivelir bilan o'lchash

		6. Yoriq, kovak va ifloslangan joylarni belgilash
		7. Natijalarni nazorat varag'iga qayd etish
		Ko'nikmalar:
		Yuzani mexanik tozalay olish
		Namlik o'lchagichdan foydalana olish
		Lazerli nivelir va ikki metrli nazorat reyksi bilan tekshira olish
		Asosdagi zaif qatlamlarni aniqlay olish
		Yoriq va kovaklarni tasniflay olish
		Chang yutish tizimini qo'llay olish
		Nazorat natijalarini hujjatlashtira olish
		Bilimlar:
		Beton va sementli asoslarning xususiyatlari
		Asos namligining polimer qoplamaga ta'siri
		Yuzani tayyorlash darajalari
		Tekislik va nishab talablari
		Yoriq va kovak turlari
	D1.02.3 – Yoriq, kovak va sath og'ishlarini bartaraf etish	Mehnat harakatlari:
		1. Nuqson sababini va ta'mirlash usulini aniqlash
		2. Yoriqlarni ochish va changdan tozalash
		3. Yoriqni epoksid yoki sement-polimer tarkib bilan to'ldirish
		4. Kovak va yemirilgan joylarni ta'mirlash qorishmasi bilan tiklash
		5. Baland joylarni frezalash yoki silliqlash
		6. Past joylarni o'z-o'zidan tekislanuvchi aralashma bilan to'ldirish
		7. Deformatsion choklarni saqlab qolish va qayta shakllantirish
		8. Ta'mirlangan joyni qotish davrida himoyalash
		9. Yuzani qayta silliqlash va changsizlantirish
		10. Namlik va tekislikni takroriy tekshirish
		11. Ta'mir qatlamining yopishishini tekshirish
		12. Keyingi qatlamga tayyorlikni tasdiqlash
		Ko'nikmalar:
		Yoriqlarni mexanik ocha olish
		Epoksid va sement-polimer ta'mirlash tarkiblarini tayyorlay olish
		Frezalash va silliqlash uskunalaridan foydalana olish
		O'z-o'zidan tekislanuvchi aralashmani surta olish
		Deformatsion choklarni to'g'ri qayta tiklay olish
		Yuza nishabini shakllantira olish
		Ta'mirlangan joyni nazorat qila olish
		Kimyoviy materiallar bilan xavfsiz ishlay olish
		Bilimlar:
		Yoriqlar va asos nuqsonlarining sabablari
		Ta'mirlash materiallari turlari

		Epoksid va sement-polimer tarkiblarning xossalari
		Frezalash va silliqlash texnologiyasi
		O'z-o'zidan tekislanuvchi aralashmalar
D1.03.3 – Silliqlash mashinasi va chang yutish tizimini ishga tayyorlash		Mehnat harakatlari:
		1. Silliqlash usuli va abraziv ketma-ketligini tanlash
		2. Mashina korpusi, kabel, vilka va boshqaruv organlarini tekshirish
		3. Himoya qopqog'i va favqulodda to'xtatish moslamasini tekshirish
		4. Olmos segment yoki abraziv diskni to'g'ri o'rnatish
		5. Sanoat changyutgich filtr holatini tekshirish
		6. Mashina va changyutgichni germetik ulash
		7. Elektr ta'minoti va yerga ulashni tekshirish
		8. Sinov maydonida ish rejimini sozlash
		9. Ish hududini to'siq va ogohlantirish belgilari bilan ajratish
		Ko'nikmalar:
		Silliqlash mashinasini tekshirish va sozlay olish
		Olmos segmentlarni almashtira olish
		Abrazivni asos qattiqligiga mos tanlay olish
		Sanoat changyutgichni ulay olish
		Mashina tezligi va bosimini boshqara olish
		Elektr nosozlik belgilarini aniqlay olish
		Sinov silliqlashni bajara olish
		Shaxsiy himoya vositalaridan foydalana olish
		Uskunaga kundalik texnik xizmat ko'rsata olish
		Uskunani favqulodda to'xtata olish
		Bilimlar:
		Silliqlash mashinalari turlari
		Olmos segment va abrazivlarning donadorligi
		Quruq va nam silliqlash usullari
		Changni yutish va filtrlash tamoyillari
		Elektr xavfsizligi talablari
		Tebranish va shovqindan himoyalani talablari
		Uskunaga texnik xizmat ko'rsatish asoslari
		Asos qattiqligiga ko'ra abraziv tanlash mezonlari
Mas'uliyat va mustaqillik:		1. Asos holatini baholash, nuqsonlarni belgilash va uskunalarini tayyorlash uchun javob beradi.
		2. Silliqlash mashinasi, elektr ta'minoti va chang yutish tizimini xavfsiz ishga tayyorlaydi.
		3. Oddiy ta'mirlash usulini texnologik karta doirasida mustaqil tanlaydi.
		4. Yashirin yoki tizimli nuqsonlarda ishni to'xtatib, mas'ul shaxsga xabar beradi.

D2.3 – Polimer va sement asosli qoplamalarni yotqizish	D2.01.3 – Grunt, asosiy va oraliq qatlamlarni tayyorlash	Mehnat harakatlari:
		1. Qoplama tizimi bo'yicha qatlamlar ketma-ketligini aniqlash
		2. Asosning namligi va shudring nuqtasi xavfini tekshirish
		3. Yuzani yakuniy changsizlantirish
		4. Grunt komponentlarini belgilangan nisbatda dozalash
		5. Komponentlarni past tezlikda bir xil aralashtirish
		6. Gruntni valik, raklya yoki shpatel bilan surtish
		7. G'ovak asoslarda qo'shimcha grunt qatlamini bajarish
		8. Kvars qumi sepish yoki oraliq qatlamni hosil qilish
		9. Qatlam sarfi va qalinligini nazorat qilish
		10. Qotish vaqtida yuzani chang va namlikdan himoyalash
		11. Keyingi qatlamga yopishish oynasini nazorat qilish
		Ko'nikmalar:
		Namlik va shudring nuqtasini baholay olish
		Ikki komponentli materiallarni aniq dozalay olish
		Past tezlikli mikserdan foydalana olish
		Gruntni bir tekis surta olish
		Kvars qumini bir xil sepa olish
		Sarflangan materialni hisoblay olish
		Qatlam qalinligini nazorat qila olish
		Yopishish oynasini boshqara olish
		Kimyoviy ta'sirlardan himoyalovchi SHHVdan foydalana olish
		Bilimlar:
		Epoksid, poliuretan va sement-polimer gruntlar
		Asos namligi va osmotik pufaklanish
		Shudring nuqtasi tushunchasi
		Ikki komponentli materiallar nisbatlari
		Materialning ishlatish muddati (pot-life) va qayta qoplash oralig'i
		Kvars qumining vazifasi
		Qatlam sarfi va qalinligi
		Kimyoviy xavfsizlik talablari
		Ventilyatsiya talablari
	D2.02.3 – Epoksid, poliuretan va sement asosli qoplamani surtish	Mehnat harakatlari:
		1. Material va ish muhitining haroratini tekshirish
		2. Komponentlarni partiya va yaroqlilik bo'yicha tekshirish

		3. A va B komponentlarni aniq nisbatda aralashtirish
		4. Aralashmani boshqa idishga ko'chirib qayta aralashtirish
		5. Qoplamani belgilangan maydonga quyish
		6. Raklya yoki tishli shpatel bilan qalinlikni taqsimlash
		7. Ignali valik yordamida havo pufaklarini chiqarish
		8. Tikanli oyoq kiyimda xavfsiz harakatlanish
		9. Tutashuv va ish choklarini nazorat qilish
		10. Qotish vaqtida harorat, namlik va shamollatishni saqlash
		Ko'nikmalar:
		Ikki komponentli materiallarni aralashtira olish
		Aralashmaning ishlatish muddati (pot-life) doirasida ishni rejalashtira olish
		Raklya bilan qatlam qalinligini saqlay olish
		Tishli valikdan foydalana olish
		Epoksid va poliuretanni bir tekis surta olish
		Sement asosli qoplama qorishmasini tayyorlab, uni yotqiza olish
		Tikanli maxsus oyoq kiyimda xavfsiz ishlay olish
		Havo pufagi va qalinlik nuqsonlarini aniqlay olish
		Material sarfini nazorat qila olish
		Kimyoviy materiallar bilan xavfsiz ishlay olish
		Shamollatishni tashkil eta olish
		Ish chokini rejalashtira olish
		Yuzani ifloslanishdan himoyalay olish
		Favqulodda to'kilishni bartaraf eta olish
		Bilimlar:
		Epoksid, poliuretan va sement asosli qoplamalar
		Komponentlar nisbatining ahamiyati
		Materialning ishlatish muddati (pot-life), gellanish va qotish vaqti
		Qatlam qalinligi va material sarfini belgilash me'yorlari
		Havo pufaklanishi sabablari
		Osmotik pufaklanish
		Raklya va ignali valik
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Qoplama tizimi va qatlamlar ketma-ketligiga rioya qiladi.
		2. Material komponentlarini aniq dozlash va aralashtirish uchun javob beradi.
		3. Aralashmaning ishlatish muddati (pot-life) va qayta qoplash oralig'ini nazorat qiladi.
		4. Qatlam qalinligi va material sarfini tekshiradi.

		5. Ish muhitining harorati, namligi va shamollatilishini nazorat qiladi.
		6. Kimyoviy materiallar bilan ishlashda tegishli shaxsiy himoya vositalarini qo'llaydi.
		7. Oddiy texnologik nuqsonlarni mustaqil bartaraf etadi.
		8. Favqulodda to'kilish yoki xavfda ishni xavfsiz to'xtatadi.
D3.3 – Qoplamani yakunlash va nazorat qilish	D3.01.3 – Tayyor qoplamani silliqlash va talab etilgan teksturani hosil qilish	Mehnat harakatlari:
		1. Qoplamaning silliqlashga tayyor qotganini tekshirish
		2. Talab etilgan tekstura va yaltiroqlik darajasini aniqlash
		3. Abrziv donadorlik ketma-ketligini tanlash
		4. Chekka va burchaklarni alohida asbob bilan silliqlash
		5. Asosiy yuzani izchil yo'nalishlarda silliqlash
		6. Har bir bosqichdan keyin changni to'liq yig'ish
		7. Yuza tekisligi va tirnalishlarini nazorat qilish
		8. Nuqsonli joylarni qayta silliqlash
		Ko'nikmalar:
		Qotish darajasini baholay olish
		Abrziv ketma-ketligini tanlay olish
		Pol va chekka silliqlash mashinasidan foydalana olish
		Bir xil tekstura hosil qila olish
		Chang yutish tizimini boshqara olish
		Tirnalish va silliqlash izlarini aniqlay olish
		Bilimlar:
		Silliqlash va jilolash bosqichlari hamda ularning ketma-ketligi
		Abrziv donadorlik va sirt sifati
		Quruq va nam silliqlash texnologiyalari
		Chekka silliqlash texnologiyasi
		Chang hosil bo'lishini nazorat qilish usullari
		Qoplama qattiqligi
		Sifat mezonlari
	D3.02.3 – Yakuniy himoya qatlamini surtish va nazorat qilish	Mehnat harakatlari:
		1. Yuzani chang, yog' va silliqlash qoldiqlaridan tozalash
		2. Yakuniy himoya qoplamasi (top-qoplama) turini ekspluatatsiya sharoitiga mos tanlash
		3. Komponentlarni ko'rsatmaga muvofiq aralashtirish
		4. Sinov maydonida rang va yaltiroqlikni tekshirish

		5. Lak yoki yakuniy himoya qoplamasini (top-qoplamani) valik, shpatel yoki purkash usulida surtish 6. Qatlam sarfi va bir xilligini nazorat qilish 7. Qotish davrida yuzani chang, namlik va harakatdan himoyalash Ko'nikmalar: Yakuniy himoya qoplamasini (top-qoplamani) ekspluatatsiya sharoitiga mos tanlay olish Ikki komponentli himoya materialini aralashtira olish Valik bilan izziz surta olish Mat, yarim yaltiroq va yaltiroq ko'rinish hosil qila olish Sirpanishga qarshi qo'shimcha qo'llay olish Qatlam sarfini nazorat qila olish Yakuniy nuqsonlarni aniqlay olish Qoplamani topshirishga tayyorlay olish Bilimlar: Epoksid va poliuretan asosli yakuniy himoya qoplamalari (top-qoplamalar) Ultrabinafsha (UV) nurlanishiga, kimyoviy va abraziv ta'sirlarga chidamlilik Mat va yaltiroq darajalari Sirpanishga qarshi tizimlar Qatlam sarfi va qotish rejimi Qayta qoplash oralig'i Ventilyatsiya va kimyoviy xavfsizlik Yong'in xavfsizligi talablari
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Silliqlash va himoya qatlamini surtish ishlarini mustaqil tashkil etadi. 2. Abraziv ketma-ketligi va ish rejimini qoplama turiga mos tanlaydi. 3. Yakuniy tekstura, rang va yaltiroqlik sifatiga javob beradi. 4. Sirpanishga qarshi va kimyoviy chidamlilik talablarini hisobga oladi. 5. Qotish davrida yuzani himoyalaydi va foydalanishga topshirish muddatini belgilaydi. 6. Nuqsonlarni aniqlaydi va texnologiya doirasida tuzatadi. 7. Nazorat natijalarini va material partiyalarini qayd etadi. 8. Yakuniy ish sifati, xavfsizlik va ish joyi tozaligi uchun javob beradi.
Texnik va/yoki texnologik talab		Polimer va sement asosli qoplamalar faqat mustahkam, toza, changsiz va me'yoriy namlikdagi asosga yotqiziladi. Material

	komponentlari ishlab chiqaruvchi belgilagan nisbatda aralashtiriladi; ish harorati, shudring nuqtasi, aralashmaning ishlatish muddati (pot-life), qayta qoplash oralig'i va qatlam qalinligi nazorat qilinadi. Silliqlashda samarali chang yutish tizimi, kimyoviy materiallar bilan ishlashda esa mahalliy shamollatish, tegishli SHHV hamda xavfsizlik ma'lumotlar varag'i talablari qo'llanadi. Tayyor qoplama bir xil rang va teksturaga ega, pufak, krater, ko'chish, yoriq va yopishmagan joylarsiz bo'lishi; material partiyalari, nazorat natijalari va foydalanishga topshirish muddati hujjatlantirilishi shart.
--	---

V. Kasbiy standartning texnik ma'lumotlari

5.1. Kasbiy standartning rekvizitlari

1.	Kasbiy malakalarni rivojlantirish bo'yicha tarmoq kengashining tasdiqlash hujjatlari:	Qurilish, uy-joy kommunal xo'jaligi va qurilish materiallari sanoati sohalarida kasbiy malakalarni rivojlantirish bo'yicha tarmoq kengashining 2026-yil 21-avgustdagi 4-son bayoni
2.	Milliy malaka tizimini rivojlantirish institutining xulosasi:	KS-0194-son xulosa, 18.08.2026
3.	Kasbiy standart talqini va ishlab chiqilgan sanasi:	1.0-talqin, 21.08.2026
4.	Taxminiy qayta ko'rib chiqish sanasi:	20.08.2026

5.2. Kasbiy standartni ishlab chiqishga mas'ul tashkilot

Qurilish va uy-joy kommunal xo'jaligi vazirligi

(tashkilot nomi)

Vazir o'rinbosari

D.Adilov

(rahbarning lavozimi, imzosi va F.I.O)

5.3. Kasbiy standartni ishlab chiqishda ishtirok etgan tashkilot (korxona)lar to'g'risida ma'lumot

T/r	Ishlab chiquvchilar to'g'risida ma'lumot	
	Ish joyi va lavozimi	Familiyasi, ismi, otasining ismi
1	Qurilish va uy-joy kommunal xo'jaligi vazirligi bosh mutaxassisi	Normatov Sh.
2	Kompetensiyani rivojlantirish instituti	Saydaminov D.
3	Toshkent arxitektura-qurilish universiteti professori	Xabibullayev Sh.
4	Urganch davlat universiteti Qurilish kafedrası o'qituvchisi	Abdullayev X.
5	"TREST-12" AJ 2-MKK bosh muhandisi	Najmiddinov J.
6	"United-building" MCHJ bosh direktori	Shahriddinov O.
7	"Murad Buildings" MCHJ kadrlar bo'limi boshlig'i	Alimov M.
8	Qurilish va uy-joy kommunal xo'jaligi vazirligi tarmoq kengashi kotibi	Iskandarov N.

**QURILISH, UY-JOY KOMMUNAL XO‘JALIGI VA QURILISH
MATERIALLARI SANOATI SOHALARIDA KASBIY MALAKALARNI
RIVOJLANTIRISH BO‘YICHA TARMOQ KENGASHI**

KASBIY STANDART
BINO VA INSHOOTLAR YUZALARINI QOPLOVCHILAR